

Sygn. akt II AKa 515/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 czerwca 2022r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie - II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA – Zbigniew Kapiński

Sędziowie: SA – Katarzyna Wróblewska

SO (del.) – Anna Nowakowska (spr.)

Protokolant: Agnieszka Kaczmarek

przy udziale Prokuratora – Tomasza Dziewa

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 czerwca 2022 roku

sprawy G. J., urodzonego (...) w Z. (Gruzja), syna T. i I. z domu J.

oskarżonego o czyn z art. 156 § 1 pkt 2 k.k.

na skutek apelacji obrońcy oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie

z dnia 22 września 2021 roku sygn. akt V K 39/21

- 1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;*
- 2. na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet wymierzonej kary pozbawienia wolności zalicza oskarżonemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 11 lutego 2021 roku godz. 06:30 do dnia 22 czerwca 2022 roku;*
- 3. zasądza ze Skarbu Państwa na rzecz adw. T. W. – Kancelaria Adwokacka w W. kwotę 738,00 zł (siedemset trzydzieści osiem złotych) w tym 23 % podatku od towarów i usług z tytułu wynagrodzenia za obronę z urzędu w postępowaniu odwoławczym przez Sądem Apelacyjnym;*
- 4. zwalnia oskarżonego od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze wydatkami obciążając Skarb Państwa.*

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 515/21

Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 22 września 2021r., sygn. akt V K 39/21.

1.2. Podmiot wnoszący apelację

#oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

#oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. Granice zaskarżenia

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w części

w całości

#

co do winy

#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
1.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	

#	brak zarzutów	
---	---------------	--

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

2.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
			Nie prowadzono postępowania dowodowego w postępowaniu odwoławczym.		
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
			Nie prowadzono postępowania dowodowego w postępowaniu odwoławczym.		

2.2. Ocena dowodów

2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu

3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzuty:	
1	Zarzut apelacji obrońcy oskarżonego: obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu, polegająca na niezastosowaniu art. 25 § 1 k.k. w wyniku przyjęcia, że zastosowany przez oskarżonego sposób odparcia ataku wyłącza możliwość zakwalifikowania działania oskarżonego jako obrony koniecznej mimo ustalenia, że oskarżony działał jedynie w celu odparcia	#zasadny # częściowo zasadny # niezasadny

	bezpośredniego, bezprawnego zamachu na jego zdrowie lub życie.
Zwiążle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny	
<p>Dokonując oceny podniesionego zarzutu Sąd Apelacyjny nie podzielił jego zasadności.</p> <p>Na wstępie należy stwierdzić, że Sąd I instancji przeprowadził postępowanie dowodowe w sposób prawidłowy i rzetelny. Zostały przeprowadzone wszystkie dowody niezbędne dla wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy i ustalenia prawdy materialnej. Sąd I instancji, stosownie do wymogu określonego w art. 410 k.p.k., ujawnił w toku rozprawy głównej całość materiału dowodowego. Jednocześnie Sąd Okręgowy w sposób przekonywujący, zgodny z zasadami doświadczenia życiowego i zasadami logiki ocenił cały zgromadzony materiał dowodowy, wskazując które z dowodów są wiarygodne i w jakiej części, którym, w jakiej części odmówił przymiotu wiarygodności i z jakiego powodu, na których oparł ustalenia faktyczne, czemu dał wyraz w pisemnych motywach wyroku. Na wstępie zaznaczyć należy, że nie każdy z przeprowadzonych na rozprawie głównej dowodów ma stanowić podstawę ustaleń faktycznych. Byłoby to w wielu wypadkach w istocie niemożliwe ze względu na wzajemną sprzeczność okoliczności wynikających z różnych dowodów. Odmowa przyznania waloru wiarygodności niektórym z przeprowadzonych dowodów, jest niczym więcej niż realizacją przysługującego sądowi orzekającemu uprawnienia</p>	

w ramach czynienia ustaleń faktycznych, z pełnym uwzględnieniem zasady swobodnej oceny dowodów.

Dlatego też, ponowne przytaczanie tych samych argumentów, które podał Sąd I instancji w swym rozstrzygnięciu, w sytuacji, gdy zostały szczegółowo opisane przez tenże Sąd orzekający, a motywacja nie budzi zastrzeżeń, nie jest konieczne. Podobnie wypowiedział się Sąd Najwyższy, zawierając w treści uzasadnienia postanowienia z dnia 1 lutego 2007r. sygn. akt II KK 410/06 sformułowanie, iż „nie budzi też wątpliwości od dawna utarta praktyka odstępowania od przytaczania (powtarzania) przez Sąd odwoławczy ustaleń i argumentacji Sądu I instancji, jeżeli ustalenia faktyczne są bezbłędne, ich ocena wyczerpująca i przekonująca. Wystarczy wówczas odwołanie się przez Sąd II instancji do wywodów Sądu I instancji”.

Wskazać jedynie należy, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje niewątpliwie, że G. J. wypełnił znamiona przestępstwa określonego w art. 156 § 1 pkt 2 k.k. W wypadku przestępstwa spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu sprawca musi obejmować świadomością przynajmniej możliwość spowodowania swoim zachowaniem ciężkiego uszczerbku na zdrowiu innej osoby i chcieć takiego skutku, albo na nastąpienie takiego skutku się godzić, przy czym przyjmuje się, że postać ciężkiego uszkodzenia ciała, wymieniona w art. 156 § 1 pkt 2 k.k., nie musi być wyraźnie sprecyzowana w świadomości sprawcy. Dlatego też postać zamiaru sprawcy

może zbliżyć się do konstrukcji zamiaru ogólnego (dolus generalis) – czyli zamiaru wyrządzenia istotnego uszczerbku w dobrostanie pokrzywdzonego (por. post. SN z 9.10.2018r., III KK 552/18, Prok. i Pr. – wkł. 2019/4/6, KZS 2019/4/19). G. J. uderzając pięścią w twarz T. O. (1) z tak znaczną siłą, że skutkowało to pierwotnie złamaniem żuchwy pokrzywdzonego, musiał obejmować swoją świadomością możliwość spowodowania swoim zachowaniem ciężkiego uszczerbku na zdrowiu innej osoby. Godził się na nastąpienie skutku w postaci przewrócenia się pokrzywdzonego i uderzenia o twarde podłoże (z uwagi na miejsce zdarzenia). Z opinii biegłego sądowego z zakresu chirurgii ogólnej lek. med. A. Z. – uznanej przez Sąd wynika, że uraz czaszkowo-mózgowy ze stłuczeniem mózgu, krwinkami śródmózgowymi i złamaniem podstawy czaszki skutkowało chorobą realnie zagrażającą życiu w rozumieniu art. 156 § 1 pkt 2 k.k. Pozostałe obrażenia (otarcie w okolicy potylicznej, złamanie żuchwy i kości klinowej po stronie prawej, zwichnięcie w stawie barkowym i złamanie kości ramiennej prawej, skutkowało rozstrojem zdrowia i naruszeniem funkcji narządu ciała na okres powyżej 7 dni w rozumieniu art. 157 § 1 k.k. Umieszczenie i charakter obrażeń ciała powstałych u T. O., przyjmując okoliczności opisane w aktach sprawy, przemawiają za następującą sekwencją zdarzeń: pierwotnym urazem tępym prawej strony twarzy skutkującym złamaniem żuchwy, przez możliwe uderzenie pięścią w twarz. Następnie doszło do upadku pokrzywdzonego i uderzenia potylicą o twarde podłoże,

co spowodowało złamanie kości potylicznej i kości podstawy czaszki. Chroniąc się przed upadkiem z wysokości ciała, pokrzywdzony podparł się prawą kończyną górną, co skutkowało zwknięciem i złamaniem w obrębie barku i kości ramiennej.

Zatem Sąd odwoławczy nie podzielił zasadności zarzutu obrońcy oskarżonego G. J. – obrazy przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu, polegającą na niezastosowaniu art. 25 § 1 k.k. w wyniku przyjęcia, że zastosowany przez oskarżonego sposób odparcia ataku wyłącza możliwość zakwalifikowania działania oskarżonego jako obrony koniecznej. Zasadnie bowiem Sąd Okręgowy wskazał nie tylko na fakt, że obrona konieczna nie jest obowiązkiem, a jedynie stanowi podstawę usprawiedliwienia naruszenia dóbr napastnika. Zagrożony zamachem może się od niego uchylić w inny sposób niż przez zniszczenie dobra napastnika, np. przez ucieczkę. Taką możliwość – jak słusznie wskazał Sąd I instancji – miał w realiach niniejszej sprawy G. J.. Pomijając nawet powyższe, to przede wszystkim trafnie podniósł Sąd Okręgowy, że tego co wydarzyło się na ul. (...), nie można uznać za początek przedmiotowego zdarzenia, nie można bowiem tego zdarzenia rozpatrywać w oderwaniu od wcześniejszego zachowania się oskarżonego w czasie jazdy. Bowiem na ul. (...), gdzie G. J. usiłował wymusić na T. O. (1) pierwszeństwo przejazdu, a gdy ten mu tego przejazdu nie umożliwił, G. J. prowokował T. O. (1) i dążył do konfrontacji z

nim: podążał za pokrzywdzonym w bezpośredniej bliskości, nie zachowując bezpiecznej odległości pomiędzy pojazdami, dawał znaki światłami i usiłował wyprzedzić poprzedzający go pojazd. Taki agresywny sposób jazdy G. J. i jego zachowanie na drodze w stosunku do pokrzywdzonego – niewątpliwie wskazują – jak podkreślił Sąd Okręgowy, że od początku zdarzenia to oskarżony G. J. prowokował T. O. (1) i dążył do konfrontacji z nim. Następnie – gdy T. O. zatrzymał pojazd na ul. (...) – to G. J. nie ominął pojazdu pokrzywdzonego i nie odjechał, a też zatrzymał się i opuścił pojazd. Sąd Okręgowy wykazał, że nie była możliwa wersja podawana przez oskarżonego, m. in. co do tego jakoby oskarżony miał być wyciągany z pojazdu przez pokrzywdzonego. Słusznie zatem wskazał Sąd pierwszej instancji, że jest oczywistym, że niezbędnym elementem podmiotowym obrony koniecznej jest, aby akcja broniącego się wynikała ze świadomości, iż odpiera on zamach i była podyktowana wolą obrony, nie zaś wolą odwetu. „Dla zaistnienia obrony koniecznej koniecznym jest, aby sprawca działał z zamiarem obrony bezpośrednio zaatakowanego dobra prawnego. Wszelkie działania przedsięwzięte w celu odwzajemnienia krzywd doznanych uprzednio (...) nie mają charakteru obronnego. Niezbędnym podmiotowym elementem obrony koniecznej jest działanie z woli obrony, a nie z woli odwetu. Niezbędnym elementem podmiotowym obrony koniecznej jest aby akcja broniącego się wynikała ze świadomości, że odpiera on zamach i podyktowana była wolą obrony. Ten podmiotowy element działania w obronie koniecznej ułatwia rozgraniczenie

rzeczywistych działań obronnych od społecznie negatywnych aktów zemsty, samosądu lub chuligaństwa”. Podejmowane działania muszą mieć bowiem charakter działań obronnych i muszą być motywowane wolą obrony, nie zaś np. rewanżu za wcześniejsze uderzenie, na co słusznie wskazał Sąd Okręgowy. Zatem, z całą mocą należy podkreślić, że :”Nie może powoływać się na prawo do obrony koniecznej, kto swoim wyzywającym zachowaniem prowokuje napastnika” (vide: uzasadnienie zaskarżonego wyroku).

W realiach niniejszej sprawy to oskarżony G. J., jako pierwszy podjął działania zmierzające do konfrontacji z pokrzywdzonym T. O., jadąc za nim ul. (...), zmuszając do zatrzymania, po czym zatrzymując się za nim na ul. (...). Celem jego działania była chęć wzięcia rewanżu na pokrzywdzonym za nieudzielenie mu pierwszeństwa przejazdu na skrzyżowaniu ulic (...) i ratuszowej. W tym też celu zatrzymał swój pojazd i opuścił go. Co więcej był – jak słusznie wskazał Sąd Okręgowy przygotowany na ewentualne starcie fizyczne z pokrzywdzonym, tym bardziej, że zdołał uniknąć dwóch ciosów, które usiłował mu zadać T. O., pomimo, że ten trenuje boks. Zachowanie G. J. wskazuje niewątpliwie, że był on gotowy na podjęcia aktywnej walki z pokrzywdzonym. Brak zatem podstaw do przyjęcia prawa do obrony koniecznej, jeżeli doszło do starcia pomiędzy dwiema osobami wzajemnie się prowokującymi, w sposób świadczący o zgodzie obu na podjęcie walki. Tak więc w realiach niniejszej sprawy nie sposób przyjąć,

<p>że oskarżony działał w warunkach obrony koniecznej.</p> <p>Słusznie zwrócił uwagę Sąd Okręgowy, że osoba, która w rzeczywistości działa w obronie koniecznej nie odjeżdża pośpiesznie z miejsca zdarzenia, pozostawiając nieprzytomnego pokrzywdzonego na ulicy, lecz wzywa Policję lub oczekuje na jej przybycie w celu wyjaśnienia zaistniałej sytuacji.</p> <p>Reasumując, Sąd Apelacyjny nie mógł podzielić zasadności powołanego wyżej zarzutu skarżącego obrońcy.</p>		
<p>Wnioski apelacji</p>		
<p>o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego G. J. od zarzucanego mu czynu</p>	<p>#zasadny</p> <p>#częściowo zasadny</p> <p>#niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>Powody nieuwzględnienia wniosku apelacji są tożsame z tymi dla których uznano zarzut za niezasadny, o czym w części 3 uzasadnienia.</p>		

<p>4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>	
<p>Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności</p>	
<p>5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO</p>	

5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
	Przedmiot utrzymania w mocy
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	
5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
	Przedmiot i zakres zmiany
Zwięźle o powodach zmiany	

5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji	
5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylecia	
	# art. 439 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia	
2.1.	#art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia	
3.1.	Konieczność umorzenia # art. 437 § 2 k.p.k. postępowania
Zwięźle o powodach uchylecia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia	

4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
2.	Na podstawie art. 63 § 1 k.k. Sąd odwoławczy zaliczył na poczet orzeczonej wobec oskarżonego kary okres jego rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie.	
6. Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
3. 4.	<p>Na podstawie § 17 ust. 2 pkt 5, § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu zasądzono od Skarbu Państwa na rzecz adw. T. W. kwotę 738 zł w tym 23 % VAT z tytułu wynagrodzenia za obronę z urzędu oskarżonego, wykonywaną w postępowaniu odwoławczym.</p> <p>Na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolniono oskarżonego od zapłaty kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, wydatkami obciążając Skarb Państwa z uwagi na to, że oskarżony nie wykonuje pracy zarobkowej, pozostaje izolowany w jednostce penitencjarnej oraz nie posiada żadnego majątku, co nie pozwala na ich poniesienie i stąd ich egzekucja mogłaby być bezskuteczna a dodatkowo kosztowna dla Skarbu Państwa.</p>

7. PODPIS

Katarzyna Wróblewska Zbigniew Kapiński Anna Nowakowska

1.3. Granice zaskarżenia			
Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	obrońca		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	wyrok Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 22 września 2021r. sygn. akt V K 39/21		
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa		

	materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
1.4. Wnioski		
#	uchylenie	# zmiana